

**Приватний вищий навчальний заклад
«Медико-Природничий Університет»**

м. Миколаїв

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна	Медична психологія
Освітньо-професійна програма	Медсестринство
Освітньо-професійний ступінь	Другий (магістерський)
Спеціальність	I5 Медсестринство
Галузь знань	I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Очна
Рік навчання/семестр	I рік, семестр 2
Кількість кредитів ECTS/ Обсяг	Кредитів 3 усього годин 90 лекцій 10 практичні 18 самостійна робота 62
Викладач ПП	Габрель Р.Т.
Е-mail, контактний телефон викладача	
Посилання на сайт	
Консультації	За графіком впродовж навчального року
Анотація до курсу	Програма з дисципліни «Медична психологія» для магістрів навчальних закладів вищої освіти України III-IV рівнів акредитації складена для спеціальності I5 «Медсестринство», галузі знань I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення». Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти базові фундаментальні поняття про природу психіки людини, співвідношення природних (натуральних) і соціальних (культурних) чинників, становлення та розвитку особистості, формування у студентів загальнолюдських компетенцій як складової інтегрованої характеристики фахівця. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: основні закономірності виникнення та перебігу психологічних процесів в нормі та при патології; формування уявлень про психічні процеси, вікові етапи розвитку людини, типи темпераменту, емоційно-вольові якості особистості, їх прояви у практичній діяльності та спілкуванні.
Мета та завдання курсу	Метою вивчення дисципліни «Медична психологія» є застосування професійних знань у практичній діяльності сестри медичної-магістра; розуміння основних закономірностей виникнення та перебігу психологічних процесів в нормі та при патології, знань з проблематики медичної психології, здатності до самостійної роботи в закладах охорони здоров'я (ЗОЗ). Вивчення

психологічних особливостей людей, які страждають різними захворюваннями, методів і способів діагностики психічних відхилень, диференціації психологічних феноменів, психопатологічних симптомів та синдромів, психології взаємовідношень пацієнта і медичного працівника, психопрофілактичних, психокорекційних, психотерапевтичних способів допомоги пацієнтам, а також теоретичних аспектів психосоматичних і соматопсихічних взаємовпливів.

Завдання вивчення дисципліни. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечення формування умінь застосувати знання з медичної психології у процесі подальшого навчання й у професійній діяльності та закласти основи пізнання фахівцем психології хворої людини, формування здорового способу життя та відновлення порушених функцій при різних захворюваннях.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні **знати:**

- основні категорії медичної психології;
- стан відчуттів, сприйняття уявлень при соматичних і психічних захворюваннях;
- стан пам'яті та уваги при соматичних і психічних захворюваннях;
- стан мислення, інтелекту при соматичній і психічній патології;
- емоційно-вольової сфери;
- зміни свідомості та самосвідомості при соматичних хворобах і психічних розладах;
- стан особистості та її зміни (акцентуація, психопатизація, деградація, деменція) при патологічних процесах;
- психологію соматичного (терапевтичного, хірургічного, тощо) хворого;
- медико-психологічні аспекти в акушерстві, гінекології, педіатрії;
- медико-психологічні аспекти допомоги хворим у клініці психіатрії, наркології та неврології;
- медико-психологічні аспекти роботи з хворими на невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади;
- медико-психологічні аспекти роботи з особами з дефектами органів чуття та фізичними вадами.

вміти:

- встановити психологічний контакт із хворим (пацієнтом);
- володіти принципами медичної деонтології;
- виявляти відхилення у психічній діяльності пацієнта;
- діагностувати і надавати медико-психологічну допомогу особам, що знаходилися в умовах надзвичайних ситуацій;
- запобігати виникненню ятрогеній і корегувати наслідки

	їх впливів; - використовувати засоби психогігієни, психопрофілактики та основні методи психотерапії у медичній практиці; - визначати психосоматичні і соматопсихічні взаємовпливи у хворих; - визначати психічний стан та рівень соціально-психологічної адаптації пацієнтів за допомогою методів психологічного дослідження; - спілкуватися з колегами, хворими та їх родичами з урахуванням їх психологічних особливостей; - сприяти створенню здорового психологічного клімату у медичному середовищі.
--	--

Програмні результати навчання

Під час вивчення дисципліни «Медична психологія» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися наступні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері медсестринства.

Загальні:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації.
- 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- 4.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- 6.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 7.Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- 8.Здатність працювати в команді.
- 9.Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні):

- 5.Здатність застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі в закладах освіти.
- 10.Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- 15.Здатність планувати та здійснювати реабілітаційну допомогу.

Програмні результати навчання:

- 2.Здійснювати критичне осмислення проблем у сфері медсестринства на межі галузей знань.
- 3.Володіти спеціалізованими вміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- 4.Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері охорони здоров'я до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- 7.Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.
- 16.Приймати ефективні рішення з питань професійної діяльності у сфері медсестринства, у тому числі в умовах невизначеності; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.
17. Вільно спілкуватись усно і письмово державною та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері медсестринства.
18. Застосовувати сучасні емпіричні та статистичні методи, методи моделювання, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для досліджень і розробок у сфері видавництва та поліграфії.

Зміст курсу

№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет, завдання та методи медичної психології. Психологія особистості, сучасні теорії, вікові особливості. Особистість та хвороба.	2
2	Тема 2. Психологічні особливості пізнавальної діяльності пацієнта.	2

3	Тема 4. Психологічні особливості пацієнтів з хворобами внутрішніх органів. Психологія спілкування у медичному середовищі.	2
4	Тема 5. Психоматичні розлади	2
5	Тема 6. Типи відношення особистості до хвороби та аналіз умов їх виникнення.	2
	Усього:	10
№ з/п	ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Методи дослідження пацієнта в клініці	2
2	Дослідження властивостей особистостей, особливостей характеру та фізичного і психічного стану	2
3	Психопатії та акцентуації характеру	2
4	Порушення пам'яті та інтелекту, ознаки дефіцитності психічних функцій	2
5	Основні симптоми і синдроми розладів особистості	2
	Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти медичної психології	
6.	Психологічні особливості станів діагностичного процесу. Конфлікти у медичному середовищі, їх різновиди, способи вирішення	2
7.	Психологічна діагностика типів пацієнтів по відношенню до хвороби	2
8.	Методи психотерапії у роботі медичної сестри-магістра	2
9.	Модульний контроль 1. Медична психологія	2
	Разом	18
№ з/п	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кількість годин
1	Теоретичні і методологічні основи медичної психології. Роль медичної психології у формуванні сучасних уявлень про єдність соматичного і психічного	6
2	Визначення психічного здоров'я та рівнів психологічної адаптації людини	6
3	Психічна структура особистості	6
4	Типологія та класифікації акцентуацій особистості	6
5	Інтелект, здібності, природа здібностей	4
6	Внутрішня картина хвороби	4
7	Вплив відношення до хвороби на подальший перебіг захворювання та прогноз	4
8	Нозогенії. Хворобливі зміни емоцій тривога, депресії, емоційна лабільність	6
9	Психосоматичні розлади	6
10	Психологічні аспекти залежної поведінки. Співзалежність	4
11	Комунікативна компетентність, її роль в ефективній і безконфліктній взаємодії	4
12	Поняття про професійну деформацію. Синдром емоційного вигорання медичних працівників	6
	Усього:	62

Пререквізити	«Медична психологія» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами психології, анатомії людини, фізіології, патоморфології, патофізіології, пропедевтики внутрішньої медицини, неврології й інтегрується з цими дисциплінами, а також
---------------------	--

	на вивченні системи узагальнень щодо психологічних особливостей особистості хворих соматичними та психічними хворобами, з проблемами функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я; а також щодо лікувальної взаємодії, формування професійних уявлень щодо проблематики психічної норми та патології, функціонування та життєдіяльності.
Постреквізити	Клінічна практика
Методи навчання	Форми та методи, які будуть використовуватися під час навчального процесу: лекції, презентації, дискусії. Лекції та практичні заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).
Засоби діагностики	Види: поточний, етапний, рубіжний, підсумковий, контроль володіння практичними навичками Методи: 1. тестування та бліц-опитування; 2. розв'язування ситуаційних задач; 3. проведення наукових досліджень; 4. питання до поточного контролю і заліку; 5. структурований за процедурою контроль навичок оволодіння спеціальною літературою; 6. контроль результатів самостійної роботи.
Засоби контролю	поточний контроль, підсумковий контроль (диф. залік)

Перелік питань до підсумкового контролю вивчення курсу

1. Медична психологія як предмет.
2. Які питання належать до сфери дослідження медичної психології?
3. Визначте пріоритетні завдання медичної психології.
4. Назвіть основні розділи медичної психології.
5. Що є предметом вивчення загальної і медичної психології?
6. Що належить до сфери вивчення психосоматики?
7. Що таке психіка?
8. Охарактеризуйте поняття «свідомість».
9. Опишіть основні форми існування свідомості.
10. Що таке самосвідомість? Які є види самосвідомості?
11. Назвіть загальні ознаки синдрому потьмарення свідомості.
12. Які психотичні розлади свідомості є найнебезпечнішими для самого хворого і для людей, які його оточують?
13. Розкрийте сутність поняття «особистість», «індивід».
14. Які потреби Абрахам Маслоу назвав базовими потребами особистості?
15. Охарактеризуйте модель особистості Зигмунда Фрейда.
16. Які основні властивості притаманні особистості?
17. Дайте визначення поняття «темперамент». Які особливості вищої нервової діяльності визначають типи темпераменту?
18. Що таке характер? Які характеристики становлять структуру характеру?
19. Що таке акцентуації характеру? Назвіть їх типи.
20. Психічний процес відчуття, класифікація, різновиди.
21. Опишіть найпоширеніші розлади відчуттів.
23. Що таке сприйняття? Назвіть розлади сприйняття. Основні види пам'яті.
24. Що таке амнезія? Її причини та види.

25. Опишіть процес уваги, її фізіологічні основи і найпоширеніші розлади.
26. Процес мислення, основні операції мислення.
27. Назвіть основні групи розладів мислення. У разі яких психічних захворювань вони виникають?
28. Дайте визначення поняття «емоції», «почуття». Основні види.
29. Що таке стрес? Назвіть причини і наслідки стресу.
30. Що таке воля? Основні параметри вольової активності людини.
31. Опишіть прояви розладів волі.
32. Дайте визначення поняттям «здоров'я» і «хвороба».
33. Назвіть рівні відображення хвороби у психіці хворого.
34. Перерахуйте основні психологічні типи хворих.
35. Охарактеризуйте вікові особливості сприйняття хвороби.
36. Дайте визначення поняття «ятрогенії» і назвіть джерела їх походження.
37. У чому сутність психосоматичних захворювань?
38. Які найпоширеніші причини психосоматичних захворювань?
39. Назвіть групи психосоматичних розладів.
40. Проаналізуйте роль психоемоційного стресу в походженні психосоматичних захворювань.
41. Що є предметом вивчення психогігієни?
42. Яка роль психогігієни у збереженні психічного здоров'я населення?
43. Що таке синдром емоційного вигорання?
44. У чому проявляється емоційне виснаження медичного працівника?
45. Назвіть симптоми, що характеризують синдром професійного вигорання.
46. Які фактори сприяють виникненню синдрому емоційного виснаження у медичних працівників?
47. Охарактеризуйте типові прояви професійної деформації медичного працівника.
48. Назвіть основні види і функції психопрофілактики.
49. Охарактеризуйте основні підходи у психотерапії.
50. Конструктивні та деструктивні конфлікти. Стратегії поведінки в конфлікті.

Політика курсу

Навчальна дисципліна “Медична психологія” є вибірковою дисципліною для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Медсестринство» спеціальності І5Медсестринство.

При вивченні навчальної дисципліни “Медична психологія” здобувач виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу, що включають відвідування практичних занять, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до занять, підготовку презентацій та педагогічну практику.

Здобувач має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним

персоналом закладів охорони здоров'я;

- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролю) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

Політика оцінювання курсу

Система оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Медична психологія» включає поточний контроль та семестровий контроль. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти з ОК протягом навчального семестру за поточну діяльність, складає 200. Мінімальна кількість балів з ОК є єдиною в становить – 120.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) - 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність - 120 балів (60%), за результатами модульного підсумкового контролю - 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Оцінку “Відмінно” отримує студент, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпне, послідовно, грамотне і логічне його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє елементами лікарської техніки, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

Оцінку “Добре” отримує студент, який знає програмовий матеріал грамотне і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

Оцінку “Задовільно” отримує студент, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

Оцінку “Незадовільно” отримує студент, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована

навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни Fx, F ("2") виставляється студентам, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Оцінка в **заліку** базується на сумі балів поточного контролю (мінімальна кількість балів – 60) і підсумкового контролю (мінімальна кількість балів – 50). Форма проведення заліку є стандартизованою і включає тестовий контроль теоретичної і практичної підготовки.

Схема нарахування балів

Поточне оцінювання, МК та самостійна робота								Всього	Диф. залік
Модуль 1									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МК		
12	13	13	13	13	13	13	20	120	80

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за усі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180 – 200	A	відмінно	зараховано
165 - 179	B	добре	
150 - 164	C		
135 - 149	D		
120 - 134	E	задовільно	
70 - 119	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 69	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна:

1. Актуальні питання психіатрії у практиці сімейного лікаря: навч. посіб. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. (ф-тів) післядиплом. освіти / [Ю. В. Вороненко та ін.]; за ред. акад. Ю. В. Вороненка, проф. О. Г. Шекери, проф. В. Д. Мішиєва; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика, Ін-т сімейн. медицини. - Київ: Заславський О. Ю. [вид.], 2018.
2. Войцеховська Ю.В., Закалик Г.М., Шувар Н.М. Клінічна психологія навч. посіб. ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. - 431 с.
3. Ільїна Н.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
4. Клінічна психіатрія: навч. посіб. для студентів / [І. Д. Спіріна та ін.]; за ред. д-ра мед. наук, проф. І. Д. Спіріної; Дніпропетр. мед. акад. - Дніпро : Видавництво, 2018. - 121, [2] с.
5. Курило В. О. Загальна та медична психологія : навч. посіб. / В. О. Курило. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. - 358 с.
6. Медична психологія : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів : в 2 т. Т. 1: Загальна медична психологія / Г. Я. Пилягіна та ін. ; ред. Г. Я. Пилягіна. Вінниця : ПП «Нова книга», 2020. - 288 с.
7. Основи загальної та медичної психології у вищій школі : навч. посіб. / за ред. Р. І. Білобровки. 2018. - 286 с.
8. Психогенні психічні розлади: навчально-методичний посібник / Л. О. Герасименко, А. М.

Скрипніков, Р. І. Ісаков. Київ. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. - 208 с.

9. Психіатрія. Еталони практичних навичок: навч. посіб. / В. Д. Мішиєв, В. Ю. Омелянович, Є. Г. Гриневич; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. - Київ: Медінформ, 2018

10. Психологія здоров'я: [навч. посіб.] / В. С. Штифурак, А. І. Драчук, Т. С. Краєвська. - Вінниця: ТВОРИ, 2018. - 296 с.

11. Шевченко Н.Ф. Індивідуальне психологічне консультування: навчальний посібник Запоріжжя: ЗНУ, 2018. - 224 с.

Додаткова література

1. Вітенко І.С. Медична психологія : підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації / І.С. Вітенко. - К. : Здоров'я , 2007. - 208 с.

Електронні ресурси

1. The Oxford Handbook of Clinical Psychology.

<http://docshare04.docshare.tips/files/28023/280238870.pdf>

2. Clinical Psychology.

<https://dl.uswr.ac.ir/bitstream/Hannan/131926/1/Clinical.Psychology.7.edition.pdf>